

ADVIES

KLEINE PROJECTEN

AANVRAAG: Hoe De Grote Mensen Weggingen En Wat Er Daarna Gebeurde

NR: BKL2016-079

AANVRAGER: Stg.Theater Artemis

BIJENKOMST ADVIESCOMMISSIE: 31 mei 2016

BEGROTING: € 408.250,-

AUTEUR ADVIES: Anne Erkelens-Schuurmans

GEVRAAGDE BIJDRAGE: € 45.000,-

1. ALGEMEEN

Jeugdtheatergezelschap Artemis produceert samen met Het Zuidelijk Toneel de komende jaren drie nieuwe, grote zaal familie-theaterstukken. De eerste in de reeks is Hoe De Grote Mensen Weggingen En Wat Er Daarna Gebeurde die op 12 augustus 2016 tijdens Theaterfestival Boulevard in première gaat en daarna in ieder geval met 24 speelbeurten zal toeren langs Nederlandse en Vlaamse schouwburgen.

Bij de pitch waren beide coproducerende clubs vertegenwoordigd. Van Artemis: Maurice Dujardin (uitvoerend producent) en Jetse Batelaan (regisseur en artistiek leider). Van Het Zuidelijk Toneel: Eric Japenga (zakelijk directeur en uitvoerend producent) en Piet Menu (artistiek directeur en artistiek adviseur).

In de uiteenzetting van Batelaan over met name de inhoud van de voorstelling werd de interactiviteit van het stuk en de participatie van de kinderen uitgelegd en toegelicht. Verder kwam de aard van de samenwerking tussen Artemis en Het Zuidelijk Toneel ter sprake en ging het over de beoogde verbreding van het publieksbereik en het ondernemerschap.

2. OPMERKINGEN BIJ CRITERIA

2.1 VERPLICHT

a. Het project is van hoge kwaliteit, tot uitdrukking komend in oorspronkelijkheid, zeggingskracht en vakmanschap of heeft een ontwikkelkarakter met het oog op reële groei naar hoge culturele kwaliteit (score: zeer goed)

De adviescommissie is erg te spreken over het artistieke plan zoals dat door de regisseur uiteengezet werd tijdens de pitch. Het maken van 'nieuwe sprookjes' spreekt tot de verbeelding en maakt nieuwsgierig. Het concept dat de voorstelling na enige tijd als het ware wordt stilgelegd en dat dan kinderen uit het publiek 'het overnemen', vindt de commissie spannend, uitdagend en ze prijst de ambitie en het lef van Artemis op dit vlak. De uitleg van het 'technische tapijt' dat onder de productie ligt (hoe steeds 10 kinderen uit het publiek live geregisseerd gaan worden middels oortjes met zenders) versterkt het vertrouwen in het artistieke plan. Er is goed nagedacht over hoe de publieksparticipatie moet gaan werken.

De commissie prijst de bewuste keuze voor nieuw geschreven, originele teksten (voor de eerste voorstelling van de hand van schrijver Simon van der Geest) voor de drie familie producties. Regisseur en bedenker Jetse Batelaan geniet vertrouwen vanwege zijn *trackrecord* als het gaat om het maken van bijzondere jeugdvoorstellingen.

b. Het project versterkt het cultuursysteem van de provincie Noord-Brabant op duurzame wijze of heeft een ontwikkelkarakter met het oog op duurzame versterking van het cultuursysteem (score: goed)

De commissie is overtuigd van de ontwikkeling naar grootschaligheid die Artemis met deze stap aan de dag legt. Met Hoe De Grote Mensen Weggingen maakt het gezelschap een familievoorstelling voor de grote zalen. Dat betekent enerzijds dat er voor een breder publiek wordt gespeeld (naast jeugd ook ouders, opa's, oma's), anderzijds tevens voor een groter publiek. Deze *upgrade* van publiek voor jeugdtheater kan het cultuursysteem

zeker versterken.

De commissie verwacht dat Artemis en HZT met Hoe De Grote Mensen Weggingen tevens een brug weten te slaan naar de meer commerciële cultuur. Het in gesprek zijn met de Efteling duidt hierop.

De langdurige samenwerking met Het Zuidelijk Toneel (als een soort productiehuis) getuigt van verbinding op zowel artistiek als facilitair niveau. Ook dit kan versterkend werken voor het Brabantse cultuursysteem.

De commissie wijst op de inmiddels bekende speellijst van Hoe De Grote Mensen Weggingen... : theaters door het hele land hebben het stuk al afgenomen. Belangrijk is ook dat zowel Artemis als HZT hebben aangegeven dat het stuk op de speellijst zal blijven staan en dus ook na de 'looptijd' geboekt kan blijven worden en zo onderdeel van het reguliere aanbod wordt.

c. Het project is ten minste van nationale betekenis of heeft het potentieel daar in maximaal 3 jaar toe te leiden (score: zeer goed)

Artemis is een van de acht jeugdgezelschappen in de landelijke Basisinfrastructuur (BIS) en dat bevestigt landelijke uitstraling en bereik. Ook voor de periode 2017-2020 adviseerde de Raad voor Cultuur weer vol overtuiging om Artemis op te nemen in de BIS. De voorstelling is reeds door landelijke schouwburgen ingekocht. Internationaal gezien wordt met Hoe De Mensen Weggingen in ieder geval Vlaanderen aangedaan en de bedoeling is om de voorstelling in een later stadium ook in Duitsland te gaan spelen.

d. In het project is sprake van ondernemerschap (score: voldoende)

De commissie vindt dat het ondernemerschap ambitieuzer kan.

Ze stelt vast dat rondom Hoe De Grote Mensen zeker sprake is van een goede eerste stap in de richting van het leggen van nieuwe verbindingen, bruggen slaan naar commerciële partijen en het *upgraden* van het publieksbereik maar de commissie wil in haar advies aan het bestuur van Brabant C benadrukken dat de ontwikkeling van de aanvrager hierin in de komende jaren versterkt zou moeten en kunnen worden.

Als voorbeeld van ondernemend(er) denken noemt de commissie ten eerste de zaalbezetting. Deze is voor de komende voorstelling nog behoudend ingeschat.

Ook wil de commissie wijzen op mogelijke aanknopingspunten rondom de theatertekst. Onderzocht zou kunnen worden of het script van Van der Geest (en eventuele vervolg toneelteksten) verder nog opbrengsten kan genereren. Hierbij kan gedacht worden aan het uitbrengen van het script in boekvorm en in dit verband een samenwerking met de bibliotheek (Cubiss) of (voor de realisering van het beoogde Afschrijfboek) Stichting De Schoolschrijver.

Zoals veel theatergezelschappen leunt ook Artemis, naast publieksinkomsten, veelal op structurele bijdragen van Rijk, Provincie en Gemeenten. In de 'toelichting op de meerjarenbegroting' is te lezen dat men voor het dekkingsplan een beroep wil gaan doen op 'supporter-schap' (private bijdragen). De adviescommissie is benieuwd naar de uitwerking hiervan en adviseert het Fonds hierover een vinger aan de pols te houden.

e. Het project is nieuw of geeft een nieuwe impuls aan een bestaand project of organisatie (score: goed)

Zowel voor HZT als voor Artemis is Hoe De Grote Mensen Weggingen een duidelijke nieuwe impuls voor de organisatie. Voor Artemis is Hoe De Grote Mensen Weggingen een aanvulling op het reguliere aanbod omdat het hun eerste (grootschalige) familie productie wordt, met nieuw geschreven werk waarbij de interactie met het publiek wezenlijk onderdeel van de voorstelling zal zijn. Voor HZT is het de eerste jeugdtheatervoorstelling.

f. Het project draagt bij aan talentontwikkeling in de provincie Noord-Brabant (score: voldoende)

Voor de makers is dit project een *boost* voor hun talentontwikkeling omdat ze de ambitie waarmaken met dit soort voorstellingen naar de grote zaal van de schouwburg te gaan en de grenzen van interactief toneelspel opzoeken. Zoals ook hierna benoemd onder h (innovatie) kan dit volgens de commissie op den duur ook impact hebben op jeugdtheater op een algemeen (en nationaal) niveau.

De inzet van drie vierdejaars Fontys studenten/stagiaires als live regisseurs tijdens de voorstelling is zeker ook als vorm van talentontwikkeling bij dit criterium te beschouwen. De commissie vindt over het geheel genomen de bijdrage aan talentontwikkeling van dit project niet enorm sterk.

2.2 FACULTATIEF (minimaal 2)

g. Het project ondersteunt de ontwikkeling van een culturele hotspot niet gekozen.

h. Het project is innovatief, doordat het zich binnen zijn discipline of sector onderscheidt in inhoud, uitvoering of cultureel ondernemerschap en specifiek daarmee het cultuursysteem versterkt (score: goed)

De commissie ziet dat binnen het genre van grote zaal-jeugd/familie theater het participatieve element zoals dat hier door Jetse Batelaan uitgewerkt wordt, een vernieuwing in het vak is. Het *next level* van Artemis - doorstroming naar de grote zaal – kan volgens de commissie tevens gezien worden als een landelijke uitdaging binnen het klein- en middelgroot theater. Dat Artemis met deze stap ook nog eens een nieuw terrein van publiekswerking wil verkennen, prijst de commissie.

De manier waarop Batelaan de interactiviteit aanpakt (acteurs/regisseurs die kinderen op afstand live regisseren door middel van zendertjes en dat zij dus tenminste 40 minuten de voorstelling bepalen) is ook een gewaagde innovatie en verdient in de ogen van commissie steun.

i. Het project draagt bij aan de vrijetijdseconomie van de provincie Noord-Brabant (score: goed)

Met voorstellingen in de Brabantse schouwburgen en de première op Festival Boulevard draagt de voorstelling – met de verwachte bezoekersaantallen die dit meebrengt - goed bij aan dit criterium.

j. Het project kan rekenen op draagvlak in de Brabantse samenleving (score: goed)

Artemis vertrouwt voor het draagvlak van deze productie voor een groot deel op haar bestaande netwerken en wil hierop voortbouwen. Het gezelschap heeft een goede positie en status binnen de jeugdtheatercultuur van Brabant en Nederland. De voorstelling zal al in tenminste zeven Brabantse theaters te zien zijn.

Artemis wil Hoe De Grote Mensen Weggingen regionaal nog meer zichtbaar maken met hulp van samenwerkingspartners Eindhovens Museum (prehistorisch dorp), Efteling en Cubiss.

Het onderwerp van het stuk - kind-ouderrelatie - spreekt als maatschappelijk thema de doelgroep gezinnen aan. De commissie denkt ook dat het afschrijfboek van Simon van der Geest kan bijdragen aan het vergroten van het draagvlak binnen het (basis-)onderwijs: middels een afschrijfboek en educatieve workshops (waaronder een te downloaden 'overlevingspakket voor kinderen en grote mensen') wordt meer ruchtbaarheid gegeven aan de voorstelling en het onderwerp maar ook kan op deze manier de schrijfkunst van kinderen zelf gestimuleerd worden.

k. Het project ligt in het verlengde van het profiel van Brabant niet gekozen.

l. Bij het project is sprake van samenwerking met een of meer andere partijen, waarbij tenminste een partij behoort tot een domein buiten de culturele sector (score: voldoende)

De adviescommissie heeft de indruk dat het contact met de Efteling nog in een aftastende fase zit vanwege o.a. commerciële belangen. Ze wil de projecthouder op het hart drukken toch vooral eerst te onderzoeken wat de meerwaarde van samenwerking voor Artemis/HZT kan zijn zodat deze niet alleen voor de Efteling iets oplevert. Op het gebied van communicatie en branding naar een breed publiek van gezinnen heeft de Efteling veel kennis in huis, Efteling is op haar beurt in de ervaring van Artemis en Het Zuidelijk Toneel geïnteresseerd om hun musicals buiten het eigen theater te laten toeren en voet aan de grond te krijgen in het nationale theatercircuit. De commissie adviseert het bestuur van Brabant C om de projecthouder te wijzen op voorzichtigheid omtrent het uitwisselen van kennis en ideeën en er bedachtzaam op te zijn dat het inderdaad om tweerichtingsverkeer gaat.

Artemis werkt voor dit project verder samen met Theaterfestival Boulevard, Theater Aan De Parade en een aantal schouwburgen binnen en buiten Brabant op gebied van programmering, marketing en randactiviteiten.

Met Fontys Hogescholen (Academie voor Drama) wordt samengewerkt omdat zij stagiaires leveren voor de live-regie.

Met het Prehistorisch Dorp Eindhoven wordt samengewerkt door er foto's en video's voor de voorstelling te maken en overlevingsworkshops te geven rondom een thema weekend rond Jeroen Bosch. Ook adviseert dit museum op het gebied van (middeleeuwse) kleding.

Samen met Cubiss werkt Artemis met Simon van der Geest voor dit project aan de distributie van het 'afschrijfboek' naar Brabantse basisscholen.

m. Het project wordt uitgevoerd binnen of in samenwerking met de Brabantse topsectoren niet gekozen.

3. ADVIES

De commissie adviseert het gevraagde bedrag van € 45.000,- beschikbaar te stellen voor Hoe De Grote Mensen Weggings En Wat Er Daarna Gebeurde. Er is vertrouwen in de makers en de commissie is ervan overtuigd dat samen met coproducent Het Zuidelijk Toneel een mooie voorstelling wordt gecreëerd. Door deze toekenning te adviseren wil de commissie bewust het transitiemoment van Artemis ondersteunen. Met de gang naar de grote zaal zet Artemis een goede en ambitieuze stap in een - voor deze vorm van theater - nieuwe richting. Dat Artemis voor deze productie (en die van de geplande reeks) origineel tekstmateriaal laat schrijven bevestigt samen met het interactieve element de oorspronkelijkheid van dit project. De adviescommissie kijkt uit naar de voorstelling. De stappen naar een *next level* die hier worden gezet zijn zowel voor de ontwikkeling van Artemis en HZT als ook voor jeugd- en familietheater in het algemeen betekenisvol.

De commissie is benieuwd naar het verloop van de gesprekken met de Efteling en ziet hierin ook een kans om een brug te slaan tussen de 'gesubsidieerde theaterwereld' en de 'commerciële theaterwereld'. Ze adviseert het bestuur van Brabant C om van de ontwikkeling van deze samenwerking op de hoogte te blijven. Dit geldt ook voor de ontwikkeling in het ondernemerschap van Artemis wat betreft het 'supporter-schap' voor private bijdragen.

4. SAMENSTELLING ADVIESCOMMISSIE

George Lawson (voorzitter)
Leo Spreksel
Otto van der Meulen
Sylvia Dornseiffer
Stan Topouzis
Pietjan Dusee
Antoinette Klawer

Disclaimer: bovenstaand advies is opgesteld ten behoeve van besluitvorming door het bestuur van Stichting Brabant C Fonds. Het advies op zichzelf is geen besluit tot verlening, noch geeft het aanspraak op een besluit tot verlening. Het besluit van het bestuur van Stichting Brabant C Fonds kan afwijken van het advies. Art. 8.3 van de statuten van de stichting bepaalt dat het bestuur een voornemen om met het besluit af te wijken van het advies, ter advisering dient voor te leggen aan de Raad van Toezicht van de stichting.